

Startpagina *Small Christian Communities*

SCC-BULLETINS

Small Christian Communities - bulletin

In dit document treft u het archief van de SCC-bulletins die sinds 2008 zijn verschenen, en die nog steeds waardevolle informatie bevatten voor wie met SCC's wil werken. Soms is de tekst wat geactualiseerd.

Wat zijn SCC's?

Small Christian Communities, ook wel genaamd Small Church Communities, Small Catholic Communities, Kleine Kerkgemeenschappen, geloofsgroepen, Geloof-Bijbel-Leven-groepen, huiskringen of celgroepen. Groepen (ca. 8 tot 15 mensen) die regelmatig bij elkaar komen om te bidden en het geloof met elkaar te delen.

Inhoud SCC-bulletins

Informatie voor wie wil werken met SCC's. Over publicaties en pastorale congressen die daarover gingen.

Bulletin 2 meldt een uitspraak van de bisschoppenconferentie over SCC's.

Bulletin 6 gaat over het project Kleine Kerkgemeenschappen van het aartsbisdom Utrecht.

Veel inhoudelijke stukken i.v.m. SCC's zijn al te vinden via www.stucom.nl/parochie.

Document 0243 is een overzicht van teksten van het pastoraal congres 2008 over Small Christian Communities als gaven voor de vitaliteit van parochies.

Doel van het SCC-bulletin

- Uitwisseling van kennis en ervaring met SCC's in parochieverband, zodat niet ieder zelf het wiel hoeft uit te vinden.

- De informatie over pastorale congressen verspreiden.

Uw ervaringen

Graag vernemen we ervaringen met het opzetten en continueren van SCC's in parochieverband. Ook welkom zijn ervaringen met methodes als *Opnieuw beginnen* en *Jonge wijn in nieuwe zakken*, *Renew*, *Oikos*, *Geloven Nu*, *Alpha-cursus*, *CaFE*, de werkmap *Kleine Kerkgemeenschappen*, *Spiritualiteit als motor tot vernieuwing*, *het Rottenburger modell*, *de Ekklesiagroepen uit de jaren zestig*, etc. (zie overzicht methodes, 0220 op www.stucom.nl).

Contact en coördinatie

Aan- en afmeldingen voor het SCC-bulletin:

Kees Slijkerman, www.stucom.nl/contact

SCC-bulletin nr. 9, 7 oktober 2010

Goed nieuws voor wie geïnteresseerd is in small Christian communities (SCC's) / kleine kerkgemeenschappen (KKG's). Van Marianne Baaijens (die gewerkt heeft voor het KKG's-project in het Aartsbisdom Utrecht en nu bij Missio in Den Haag werkt) ontvingen we de volgende informatie:

Persbericht, 6 oktober 2010

Kennismaken met:

KLEINE GELOOFSGEMEENSCHAPPEN / HUISGEMEENTEN

Zo heet een groep van acht tot twaalf mensen die eens in de drie weken een middag of avond bij elkaar komt om zich te bezinnen, een schrifttekst of tekst van een inspirerende schrijver met elkaar lezen, levenservaringen delen en om te bidden. Er groeit verbondenheid, vooral in de dagelijkse beleving van het geloof in alles wat je doet en laat. Deelnemers voelen zich verrijkt. Zij ervaren in het gesprek met elkaar dat hun geloof wordt verdiept en opnieuw vitaal wordt.

Deze nieuwe vorm van geloofsbeleving en geloofsverdieping is in Afrika, Azië en in de Verenigde Staten ontstaan. Men spreekt daar van Small Church Communities. Arthur Baranowski is er zo'n dertig jaar geleden mee begonnen. De laatste jaren zijn zulke groepen ook in ons land aan het ontstaan, o.a. in Lelystad en Deventer

Op zaterdag 30 oktober, 14.00 – 16.30 uur, kunt u kennismaken in de **Benedictushof** van de **Abdij van Egmond** met deze vorm van geloofsbeleving en ontmoeting. Marianne Baijens, die een project van deze geloofsgemeenschappen leidde, informeert over de kracht van zo'n groep, de stappen om daartoe te komen en de valkuilen.. Enkele leden van een Kleine Geloofsgemeenschap uit Lelystad vertellen van eigen ervaringen.

N.B. Als het gewenst wordt, organiseert Benedictushof een vervolgbijeenkomst.

Kosten: €5,-

Aanmelden: benedictushof@abdijvanegmond.nl (met vermelding van postadres) of stuur een berichtje naar Sint-Adelbertabdij t.a.v. Peter Denneman, Abdijlaan 26, 1935 BH Egmond-Binnen

I: www.abdijvanegmond.nl

Tot zover dit persbericht

Baranowsky

Praktijkervaringen met de aanpak van *Baranowsky*, opgedaan door een Nederlandse priesterstudent in Amerika, leest u in 0214 op www.stucom.nl. Meer van Marianne Baijens: 0215 op www.stucom.nl.

SCC-bulletin nr. 8, 26 maart 2010

VERSLAG PASTORAAL CONGRES WIE INSPIREERT DE PAROCHIE?

In dit SCC-bulletin:

- De terugblik die in het Friesch Dagblad stond
- De vindplaats van de congresteksten.

Op <http://www.stucom.nl/pub/0259/0259.htm> staat:

- onder 3 verslag uit het Nederlands Dagblad, Rkkerk.nl en Friesch Dagblad
- onder 7, 8 en 9 het materiaal van de workshop met Paul Donders.

Onder 0312 op www.stucom.nl staat een overzicht van alle beschikbare teksten van dit congres, incl. de lezingen van Hagemann (0308), Van Iersel (0307), Wissink en Slijkerman (0309) en de Maria-tekst van Carla Koops (0311) en tips van Kreuwels (0310).

Uit: Friesch Dagblad, 25 maart 2010

Pastoraal Congres over 'Wie inspireert de parochie?'

Jezus navolgen werkt inspirerend

Parochies vergrijzen en fuseren, en de voortdurende publiciteit over misbruikschandalen doet de kerk ook geen goed. „De kerk moet nederig worden” stelde dr. Wilfried Hagemann uit Ausburg op het zesde Pastoraal Congres van vernieuwingsbewegingen in de R.-K. Kerk over 'Wie inspireert de parochie?' Door Kees Slijkerman.

Het congres dat eerder deze maand in Helvoirt werd gehouden, was georganiseerd door een werkgroep van de nieuwe bewegingen in samenwerking met hulpbisschop Van Burgsteden en enkele pastores.

De parochies in Duitsland vergrijzen en fuseren, schetste Hagemann (72). De situatie in Nederland is eenzelfde. Ook laten de misbruikschandalen de kerk in beide landen schudden. Hagemann was blij dat bisschoppen en leken, ook leden van de regering in Berlijn, zich nu inzetten voor transparantie en eerlijkheid. „Ik leer daaruit dat wij als kerk werkelijk nederig moeten worden. Het nog sterk aanwezige triumfalisme van 'wij zijn goed, wij moeten anderen bekeren' moeten we beslist afbouwen. We moeten leren steeds weer opnieuw te luisteren.”

De geloofwaardigheid van pastores in Duitsland wordt volgens Hagemann ook al niet bevorderd doordat ze allemaal een gegarandeerd hoog salaris hebben. In contrast daarmee heeft zich een groep jonge priesters bij hun bisschop gemeld met de vraag of ze als bedelaars zonder salaris mochten gaan leven, vertelde hij. In een gewone parochie zag de bisschop dat niet zo zitten, maar wel in de bedevaartsplaats Kevelaar. Deze bedelende priesters komen nu in contact met veel mensen die ze anders niet zouden ontmoeten.

Burnout

Hagemann wees ook op het grote aantal pastores dat een burnout krijgt. Hij is blij met bisschoppen die hun priesters toestaan om in een kleine gemeenschap te wonen in plaats van eenzaam in een pastorie. Zelf is hij rector van

de priesteropleiding in München geweest en verantwoordelijke voor priesters die in Duitsland een band hebben met de Focolarebeweging. Vorig jaar - toen hij zeventig werd - is hij in Ottmaring bij Augsburg nog iets nieuws begonnen: een centrum waar pastores op adem kunnen komen en aan hun spiritualiteit kunnen werken. Dat pastores ook zelf gemeenschap en broederschap nodig hebben, kwam ook naar voren in een interview met pastoor Hans Kreuwels uit Roermond. Hij heeft meerdere parochies waarin veel groepen en activiteiten zijn, ook vanuit de vernieuwingsbewegingen. In veel weekenden gaat hij liefst zesmaal voor in een eucharistieviering. Na die zesde viering gaat hij vrolijk fluitend en geïnspireerd naar huis. Dat hij zelf inspiratie en energie opdoet bij die vieringen is te begrijpen, met op zaterdagavond een viering van de (missionaire katholieke beweging) Neokatechumenale Weg, op zondagmiddag een viering van de beweging Geloof & Licht - met mensen die een verstandelijke beperking hebben - en zondagavond een viering van tienerwerk Life Teen. „Door als priester zélf lid, broeder, deelnemer van een gemeenschap te zijn, word je allereerst zélf gevoed. Ook een priester heeft immers een concrete geloofsgemeenschap nodig, waar hij hoofd en broeder kan zijn”, zei pastor Kreuwels. Vergaderingen heeft hij zo min mogelijk en financiële vraagstukken laat hij graag aan anderen over.

Niet alleen pastores zijn belangrijk om de parochie te inspireren. De achtergrond van het thema 'Wie inspireert de parochie?' is het besef dat er parochianen nodig zijn die inspiratie van Gods Geest kunnen doorgeven. Waaraan

herken je die parochianen? En hoe kunnen pastores hen meer inzetten, bijvoorbeeld als leidinggevende in kleine geloofsgroepen? Over deze vragen spraken de ruim tachtig deelnemers, onder wie vooral pastoraal werkenden, catecheten en leden van pastoraatsgroepen; maar ook twee bisschoppen, drie professoren en de Duitse gast, priester Hagemann.

„Het is Christus zelf die de parochie inspireert", stelde prof. Fred van Iersel, diaken, hoofdaalmoezenier van de justitiële inrichtingen in Nederland en bijzonder hoogleraar in de praktische theologie (Universiteit van Tilburg). Parochianen en pastores zijn volgens hem inspirerend naar de mate waarin ze Jezus navolgen en hun daden in overeenstemming brengen met hun woorden.

„Pastores kunnen parochianen helpen kleine stapjes te zetten op de weg van de heiliging, de weg van de navolging van Christus."

Weg van verrassingen

Het ontdekken van de gaven en werking van de Geest onder gelovigen lijkt meer te gaan via een weg van verrassingen dan via een planmatige aanpak. Dr. Wilfried Hagemann sprak over 'Hoe kan ik parochianen bewust maken van hun ontvangen gaven en van hun roeping en zending? Hoe kan ik hen stimuleren om hun gaven te ontwikkelen?' Hij kwam niet met een plan van aanpak, maar vertelde over wat hij had meegemaakt. Zo was er eens een vrouw bij hem gekomen die gedoopt wilde worden, zodat ze met zieken zou kunnen bidden. Ze was niet godsdienstig opgevoed, maar had in een ziekenhuis gezien hoe een gelovige met een zieke had gebeden. „Mij wordt steeds duidelijker", zei Hagemann, „dat de geloofsgemeenschap van God komt. Hij ontwikkelt haar. Hij roept de christen. Hij wekt de charisma's. Hij leidt de geloofsgemeenschap. God is een God van begin. Hij maakt steeds een nieuw begin. God spreekt door de Bijbel, door gebeurtenissen en door de schepping. De ontmoeting met God brengt iets nieuws aan het licht."

Niet te managen

Een opvallende conclusie tijdens het congres was dat het ontstaan van kleine geloofsgroepen - meestal small christian communities genoemd of kleine kerkgemeenschappen - niet echt te managen is. Als een pastoor wil dat zijn

parochianen in kleine groepen regelmatig samenkomen om het geloof met elkaar te delen, is dat niet van bovenaf zomaar gerealiseerd, is de ervaring. Uit een voorlopige evaluatie van alle methodes die in Nederland worden gebruikt om deze kleine groepen te realiseren komt dit beeld naar voren:

Enerzijds zijn er de hoopgeleide pastoraal werkenden, die tijdelijke groepen realiseren waar ze zelf leiding aan geven, bijvoorbeeld een vormingscursusgroep. *Anderzijds* ontstaan er kleine groepen zonder dat ze vanuit de parochie gepland zijn. Het zijn veelal groepen die groeien en in stand houden doordat ze geïnspireerd en gestimuleerd worden vanuit een landelijk of internationaal netwerk of een vernieuwingsbeweging.

Tussen deze twee polen zitten mogelijkheden, werd geconstateerd. Pastoor Kreuwels geeft in zijn parochie bewust plaats aan groepen van nieuwe bewegingen, vertelde hij. In veel parochies wordt inmiddels ook de Alpha-cursus gegeven. Het Katholiek Alpha-centrum, dat verbonden is met een internationaal netwerk, helpt parochies hierbij.

In de binnenstadparochie van Utrecht kwam er na zes jaar Alpha-cursussen nadrukkelijk behoefte aan gemeenschapsvorming voor de Alpha-deelnemers. Ze hebben daartoe de aanpak gevolgd van de Amerikaanse theoloog Baranowsky, wiens materiaal voor kleine kerkgemeenschappen door het aartsbisdom Utrecht is uitgegeven. De initiatiefnemers kregen hun pastoor zover dat deze een eerste kleine kerkgemeenschap oprichtte en - onlangs - officieel iemand van die kleine gemeenschap benoemde als 'pastoraal ondersteuner': Leon Spithoven.

Pastoraal ondersteuner

Deze pastoraal ondersteuner stelde aan het einde van het congres een interessante vraag aan bisschop Gerard de Korte van bisdom Groningen-Leeuwarden. De bisschop had het een en ander gezegd over het onderscheid tussen gemeenschappelijk en ambtelijk priesterschap, had gewaarschuwd voor de 'clericalisering van de leek' en had gememoreerd dat officieel alleen priesters 'pastor' worden genoemd.

Daarmee had Leon Spithoven geen problemen, maar hij vroeg of hij nu leiding kon geven. „Is het genoeg als ik, een leek, mijn autoriteitsprobleem heb overwonnen?" Dat de

pastoor als autoriteit boven hem staat en uiteindelijk verantwoordelijk is voor zijn kleine kerkgemeenschap, en dus ook de belangrijkste beslissingen moet kunnen nemen, daar had Spithoven geen problemen mee. „Wij jongeren zijn die democratische setting zat”, zei hij zelfs. De officiële steun van de pastoor houdt ook in de bereidheid om op elk moment door hem gecorrigeerd te worden. Maar hij wilde wel horen of hij nu leiding kon geven of

niet. Het antwoord van de bisschop was: ja. Achter deze vraag ligt de behoefte om niet alleen alle *ruimte* te krijgen om als gelovige actief te zijn in de parochie, maar om ook *bevestigd* te worden door de dragers van het ambtelijk priesterschap.*

i De lezingen van de het Pastoraal Congres zijn te vinden op www.stucom.nl

Tot zover het Friesch Dagblad van 25 maart 2010

*In het artikel 'Omgaan met de pastoor als autoriteit' gaat Leo Spithoven dieper in op de relatie tussen de KKG/SCC en de pastoor. Dit artikel staat in Bouwen aan de Nieuwe Aarde, 2010 nr.5 (september 2010). Besteladres: info@kcv-net.nl

SCC-bulletin nr. 7, 4 februari 2010

Wat kun je doen om bij alle werkdruk nieuwe initiatieven te laten groeien en onervaren parochianen een stukje leiderschap (over kleine groepen) toe te vertrouwen? En hoe is de weerbarstigste praktijk in concrete parochies?

Lukt het om parochianen de leiding te laten nemen over "kleine groepen (8-15 mensen) die op een of andere manier een binding hebben met de R.-K. Kerk en die regelmatig bij elkaar komen om te bidden en het geloof met elkaar te delen"? Wat moeten pastorale beroepskrachten doen en nalaten om parochianen zover te krijgen dat ze de rol van inspirator en leidinggevende in zo'n kleine groep op zich nemen?

Deze vragen komen aan bod op maandag 15 maart, tijdens het 6e Pastoraal Congres, 14-16 maart 2010 te Helvoirt. Als u zich nog niet hebt aangemeld nodigen we u uit dit nu te doen. De duurste kamers zijn al volgeboekt, maar er is nog plaats. U kunt zich ook voor een deel (bijvoorbeeld de hele maandag) aanmelden.

Aanvullend op de informatie die we 21 oktober stuurden over dit pastoraal Congres *Wie inspireert de parochie?* is hier meer informatie over de workshops op maandagmiddag en over het maandagavondprogramma.

Op maandagmiddag is er een keuzeprogramma:

a. - workshop met managementdeskundige Paul Donders over:

Handvatten om wensdromen te kunnen omzetten in beleidskeuzes, tijdsinvesteringen en praktische aanpak. Wat kun je doen om bij alle werkdruk nieuwe initiatieven te laten groeien en onervaren parochianen een stukje

leiderschap (over kleine groepen) toe te vertrouwen. Hoe stimuleer je geestelijke leiderschap? Een stevige workshop waarin deelnemers ook kennismaken met de benaderingswijze en met het cursusaanbod van Xpand.

b. - Workshop met dr. Wilfried Hagemann over:

Hoe kan ik als parochiepastor groeien in openheid en gevoeligheid voor de gaven die iedere parochiaan heeft ontvangen? Wilfried Hagemann is voormalig rector van de priesteropleiding van bisdom Münster en stichter van een centrum voor spiritualiteit van priesters, diakens en seminaristen. Een artikel van Hagemann, *Catechese en spiritualiteit*, met een Nederlandse samenvatting, staat als 0298 op www.stucom.nl/parochie.

Op maandagavond inspirerende praktijkvoorbeelden

Maandagavond focussen we met vier sprekers op de weerbarstige parochiepraktijk in Roermond en Almelo: pastoor Hans Kreuwels, pastoraal werkster Carla Koops - Roetgerink, prof. dr. Jozef Wissink en Kees Slijkerman.

- Hoe lukt het een pastoraal team (pastor / pastoraal teamlid) om parochianen de leiding te laten nemen over "kleine groepen (8-15 mensen) die op een of andere manier een binding hebben met de R.-K. Kerk en die regelmatig (eens per 1 à 2 weken of in blokken van bijeenkomsten) bij elkaar komen om te bidden en het geloof met elkaar te delen"?
- Wat moeten pastorale beroepskrachten doen en nalaten om parochianen zover te krijgen dat ze de rol van inspirator en leidinggevende in zo'n kleine groep op zich nemen? Hoe is de wisselwerking tussen de pastorale beroepskrachten en kleine groepen in de parochie?

Hans Kreuwels is pastoor van een aantal grote parochies in Roermond. **Carla Koops - Roetgerink** is pastoraal werkster in de St. Jorisparochie in Almelo-Noord, waarin recent drie parochies zijn gefuseerd. Beiden zijn ze in de zeer herkenbare situatie van druk, druk, druk, fusieperikelen, weinig tijd, weinig menskracht en toch willen werken aan nieuwe initiatieven en meer kleine groepen waarin ook word gebeden en het geloof met elkaar wordt gedeeld (Small Christian Communities). In hoeverre lukt hen dat en wat is er van hun ervaringen te leren?

Ze worden geïnterviewd door **Kees Slijkerman**, hoofdredacteur van Bouwen aan de Nieuwe Aarde en projectleider van het Pastoraal Congres. Voor het vorige congres schreef hij het boekje 'Kleine groepen in parochieverband, waarom en hoe?' (0220 op www.stucom.nl). Voorafgaand aan het congres stelt hij parochianen in Roermond en Almelo vragen over hun leidinggevende taak in kleine groepen en de rol die hun pastoor of pastoraal werkster daarbij speelt. Daarover zal hij op de maandagavond kort rapporteren, en

aansluitend een interview doen met pastoor Hans Kreuwels, pastoraal werkster Carla Koops – Roetgerink.

Vervolgens zal **prof. dr. Jozef Wissink** commentaar geven op het gehoorde en kunnen ook vanuit het publiek korte ervaringsverhalen en vragen komen. Prof. Wissink is hoogleraar praktische theologie aan de Faculteit Katholieke Theologie (FKT) in Utrecht en Tilburg. Hij publiceerde bijvoorbeeld over 'Het gezag van de vrijwilligers', 'Waar staan we met kerkopbouw na 40 jaar?' en 'Reflecties over bidden nu'. Hij begeleidde het praktijkonderzoek van Peter Ambting naar kleine kerkgemeenschappen binnen een parochie in Indianapolis (USA) volgens de methode van Art Baronowski (0214 op www.stucom.nl). Meer over prof. Wissink: <http://publications.uvt.nl/repository/j.b.m.wissink/publications.html>

Het pastoraal congres is voor allen die werkzaam zijn in de pastoraal of daartoe in opleiding zijn: priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, categoriale zielzorgers, catecheten en leden van pastoraatgroepen. Pastorale beroepskrachten worden nadrukkelijk uitgenodigd een parochiaan mee te nemen, om zo samen inspiratie op te doen en het leven in de parochie nieuwe impulsen te kunnen geven.

Naast kwalitatief hoogstaande lezingen zullen niet minder belangrijk zijn de vieringen in de kapel en de ontmoeting en uitwisseling in de wandelgangen, bij de maaltijden en in pauzes. Bezinningscentrum Emmaus leent zich hier uitstekend voor.

Meer informatie

Het aanmeldingsformulier en veel meer over de sprekers, het programma, de organisatie en de achtergrond vindt u op <http://www.stucom.nl/pub/0259/0259.htm>, dat is document 0259 op www.stucom.nl/parochie.

SCC-bulletin nr. 6, 3 februari 2010

Nieuws uit het aartsbisdom Utrecht over het project Kleine Kerkgemeenschappen

Bij het Aartsbisdom Utrecht was tot 17 februari 2010 te bestellen de werkmap '*Kleine kerkgemeenschappen – achtergrond, organisatie en gespreksthemata*'.

Geen kenniscentrum, wel werkmap

Van 2006 tot 2008 is in aartsbisdom Utrecht het project Kleine Kerkgemeenschappen (KKG's) uitgevoerd. Naast het vertalen en bewerken van enkele basisboeken van en over de Small Christian Community's (SCC's) is ook op een aantal plekken proef gedraaid met het bewerkte materiaal.

Het uiteindelijke projectdoel had een hoog ambitieniveau, namelijk a) het uitgeven van de Nederlandse edities van de basisboeken en b) het inrichten van een (bescheiden) kennis- en adviescentrum t.b.v. van KKG's.

Dit kennis- en adviescentrum is er niet gekomen, maar de vertaalde basisboeken 'Creating Small Church Communities', 'Come as you are' en 'Praying alone and together' zijn nu in één werkmap in het Nederlands beschikbaar: '*Kleine Kerkgemeenschappen creëren. Een plan om uw parochie en geloofsleven te veranderen*', '*Zoals je bent*' en '*Bidden, samen en alleen*'.

Ze waren al als losse boeken beschikbaar (zo waren ze ook op het Pastoraal Congres van 2008 verkrijgbaar), maar nu zijn ze allemaal opnieuw geredigeerd, van illustraties voorzien, wat ingekort en tot een logisch werkbaar geheel gemaakt.

Visie op Kerk

Het gaat om bewerkte teksten van Arthur R. Baranowski uit de Verenigde Staten. Hij wil vooral een *visie* overbrengen. Deze visie is volgens hem niet zomaar een nieuw - en 'beter' - programma voor kleine kerkgemeenschappen. 'Er bestaan al uitstekende programma's. In de Engelstalige wereld is Renew wellicht het meest succesvolle en meest gebruikte model voor kleine groepen in parochies. In Nederland kun je denken aan Geloven Nu'. Zo stond het in 2005 in de werkvertaling van '*Kleine*

Kerkgemeenschappen creëren'. Het plan van Baranowski houdt in dat alle parochianen worden uitgenodigd om de Kerk op het niveau van de kleine groep te ervaren; rekening houdend met ieders eigen tempo.

Ervaringen

Graag horen we ervaringen met dit plan. Deze ervaringen willen we gebruiken voor het Pastoraal Congres en voor een boek dat we aan het maken zijn.

Van verschillende kanten hoorde ik al dat het niet zo goed beviel om (zoals de werkmap aanreikt) eerst een jaar lang bezig te zijn met de vorming '*Zoals je bent*'. Daarin staat vooral de onderlinge kennismaking in de kleine groep centraal en gaat het nog niet zozeer over God. Pas in het tweede jaar gaat het, met de vorming '*Bidden, samen en alleen*' over God.

In de veel minder gesecculariseerde Amerikaanse wereld is dit wellicht een goede volgorde. De parochianen die in Culemborg en Deventer belangstelling toonden voor een kleine kerkgemeenschap wilden graag eerder de diepte in en geloofsinhoudelijk bezig gaan.

Verskillende methodes

Ook vernemen we graag ervaringen met verschillende methodes als *Opnieuw beginnen* en *Jonge wijn in nieuwe zakken*, *Renew*, *Oikos*, *Geloven Nu*, *Alpha-cursus* en *CaFE* (zie overzicht methodes, 0220 op www.stucom.nl).

De bedoelingen die het project in het aartsbisdom had, staan op www.stucom.nl onder 0215 en 0170 (KASKI-rapport 'Als een druppel in het water'). Praktijkervaringen met de aanpak van Baranowsky, opgedaan door een Nederlandse priesterstudent in Amerika, leest u in 0214 op www.stucom.nl.

Kees Slijkerman, kees@stucom.nl
Pastoraal Congres: 0259 op www.stucom.nl

Vraag: *Wat moet er veranderen, wil de Kerk wél toekomst hebben?*

Prof. Dekker (na eerst het Leger des Heils en haar stichtingen ten voorbeeld te stellen): 'Tegelijkertijd moet zij dan haar kernactiviteit - het verkondigen van het evangelie - blijven verrichten, in vormen die passen in het huidige culturele klimaat. Dan denk ik aan een netwerk van relatief kleine, flexibele gemeenschappen. Zo kan de ontmoeting met God en zijn Woord volledig tot haar recht komen.'

Gerard Dekker, emeritus hoogleraar godsdienstsociologie, in dagblad Trouw 2-2-2010.

Aan: allen die werkzaam zijn in de pastoraal of daartoe in opleiding zijn: priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, categoriale zielzorgers, catecheten en leden van pastoraatgroepen.

Broeders en zusters,

Van harte nodigen wij u uit om u in te schrijven voor het **6e pastoraal congres**, 14-16 maart 2010 (van zondagavond t/m dinsdagmorgen) in Helvoirt. Het thema is: *Wie inspireert de parochie?*

Waarom dit thema?

Tijdens het 5^e pastoraal congres in maart 2008 werden praktijkvoorbeelden en werkmethodes gepresenteerd om de rol van kleine geloofsgroepen in parochieverband te stimuleren. Deze groepen (ook wel small Christian communities genaamd) kunnen een belangrijke rol spelen bij de vitalisering van parochies. Toen bleek ook dat het voor parochianen vaak moeilijk is om de rol van inspirator op zich te nemen. Tijdens het 6^e pastoraal congres willen we deze problematiek verder uitwerken. De werkgroep pastoraal congres heeft het programma voorbereid in uitvoerig overleg met hulpbisschop mgr. Jan van Burgsteden s.s.s., die vanuit de bisschoppenconferentie referent is voor de kerkelijke bewegingen en nieuwe gemeenschappen.

Sprekers

De eerste spreker zal zijn dr. Wilfried Hagemann, pr. uit Duitsland (met vertaling via koptelefoons). Hij leefde zelf in een kleine christelijke gemeenschap, was parochiepastor, rector van een priesteropleiding, lid van het Centraal Comité voor Leken. Hij startte onlangs in Ottmaring (bij Augsburg) een nieuw centrum voor spiritualiteit van priesters, diakens en seminaristen (ZSP) waarin priesters ook hun sabbatperiode kunnen doorbrengen met cursussen in spiritualiteit en gemeenschapsvorming. Op de maandag spreken onder meer prof dr. Fred van Iersel, diaken, bijzonder hoogleraar in de praktische theologie aan de theologische faculteit in Tilburg en vertrouwensman voor veel pastores, en prof. dr. Bart Koet, bijzonder hoogleraar

vroegchristelijke literatuur aan de Faculteit Katholieke Theologie (FKT). Hij is een gehuwde diaken en kan op levendige wijze de wijsheid van de Schrift actualiseren. Maandagavond focussen we op de praktijk: hoe is de wisselwerking tussen een pastoor en kleine groepen in zijn parochie. Door middel van interviews, deskundig commentaar van prof. dr. Jozef Wissink (systematisch en pastoraal theoloog van de FKT) en gesprek, kijken we naar inspirerende voorbeelden. Dinsdagmorgen spreekt mgr. dr. Gerard de Korte, bisschop van Groningen-Leeuwarden, over: De verantwoordelijkheid van christengelovigen in het pastoraat. Welke opdracht heeft iemand - gezien vanuit Vaticanum II - al op basis van doopsel, vormsel en van de Geest ontvangen charisma's?

Ontmoeting

Naast kwalitatief hoogstaande lezingen zullen niet minder belangrijk zijn de vieringen in de kapel en de ontmoeting en uitwisseling in de wandelgangen, bij de maaltijden en in pauzes. Bezinningscentrum Emmaus leent zich hier uitstekend voor.

Meenemen

Pastorale beroepskrachten worden nadrukkelijk uitgenodigd een parochiaan mee te nemen, om zo samen inspiratie op te doen en het leven in de parochie nieuwe impulsen te kunnen geven.

Meer informatie

Het aanmeldingsformulier en veel meer over de sprekers, het programma, de organisatie en de achtergrond vindt u op <http://www.stucom.nl/pub/0259/0259.htm>, document 0259 op www.stucom.nl. Wacht u niet te lang met aanmelden want dan zijn de mooiste kamers bezet.

Organisatie

Dit congres wordt georganiseerd door een werkgroep van de Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen:
Arkgemeenschap, Chemin Neuf, Comunione e Liberazione, Cursillo, Focolarebeweging, Foyer de Charité, Geloof en Licht, Gemeenschap Emmanuel, Gemeenschap van de Heilige Familie, Gemeenschap Paus Johannes XXIII, Katholiek Alpha-centrum, Katholieke Charismatische Vernieuwing (KCV), Kinder- en Jeugdwerk Samuël, Legioen van Maria, R.K. Marriage Encounter Nederland, Neo-Catechumenale

Weg, Orde van Franciscaanse Seculieren, Sint Egidiusgemeenschap en de Werkgroep Katholieke Jongeren.

Vanuit de bisschoppenconferentie is Mgr. J. van Burgsteden s.s.s. bij de voorbereidingen betrokken als referent voor de kerkelijke bewegingen en nieuwe gemeenschappen.

Namens de werkgroep pastoraal congres,

Kees Slijkerman,
projectleider

SCC-bulletin nr. 4, 20-7-2009

CHARISMA'S HERKENNEN

Dit bericht is vooral van belang voor theologisch geschoolden en theologiestudenten.

Small Christian Communities en charisma's

Tijdens het 5^e pastoraal congres in maart 2008 werden praktijkvoorbeelden en werkmethodes gepresenteerd om de rol van kleine geloofsgroepen in parochieverband te stimuleren. Deze groepen (Small Christian Communities) kunnen een belangrijke rol spelen bij de vitalisering van parochies. Toen bleek ook dat het voor parochianen vaak moeilijk is om de rol van inspirator op zich te nemen. Het 6^e pastoraal congres, 14-16 maart 2010, wil die problematiek verder uitwerken en oplossingsrichtingen in kaart brengen. De onderlinge wisselwerking tussen pastores en parochianen staat daarbij centraal, met aandacht voor *het herkennen van de charisma's* die de Heilige Geest aan gelovigen geeft en voor de wijze waarop die positief ingezet kunnen worden voor een vitale geloofsgemeenschap.

Het woord charisma

Nu blijkt het woord *charisma* nogal verschillend gebruikt te worden. Voor wie een scherper beeld wil krijgen van wat het woord charisma in de Bijbel betekent, zijn de colleges en publicaties van prof. dr. Norbert Baumert SJ uit Wenen een aanrader. Baumert publiceerde onder meer over de betekenissen die in de loop van de geschiedenis gehecht werden aan het

woord charisma. (Zie ook 0274 op www.stucom.nl) Hij is emeritus hoogleraar Nieuwe Testament en publiceerde boeken over charisma's, doop in de Geest, doop en over Paulus' brieven aan de Korintiërs. Hij is goed bekend met het tegenwoordige functioneren van charisma's waarover Paulus schrijft. Ook was hij jarenlang voorzitter van de theologische werkgroep van de Katholieke Charismatische Vernieuwing in Duitsland.

Vele nieuwe gezichtspunten

Over de inhoud van zijn colleges schrijft Baumert: 'Naast het uitwerken van de begrippen "charisma", "doop" en "geestesdoop" zullen wij, steeds in het tweede deel van de eerste drie colleges, 1 Korinte 12-14 als samenhangend geheel lezen. Daarbij zullen we veel nieuwe gezichtspunten ontmoeten, die opgekomen zijn uit een grondige analyse van de taal, maar ook aan de hand van vele ervaringen in de Charismatische Vernieuwing.' Pater Baumert zal college geven in het Duits en vertaald worden in het Engels. Deelname is voor studenten met een collegekaart gratis. Andere deelnemers betalen 85 euro.

Leerstoel

De colleges zijn donderdagmiddag en -avond, 17 september, en vrijdagochtend en -middag, 18 september 2009. Deze colleges worden georganiseerd door de Faculteit der Godgeleerheid van de VU en de Bijzondere Leerstoel Theologie van de Charismatische Vernieuwing, die aan de VU gevestigd is door de Charismatische

Werkgemeenschap Nederland i.s.m. de Katholieke Charismatische Vernieuwing.

Meer informatie: www.stucom.nl/leerstoeel en tel. 0343-578814.

Verslag van deze colleges in een samenhangend verhaal van prof. Baumert: 0299de op www.stucom.nl

Kees Slijkerman

SCC-bulletin nr. 3, was een vooraankondiging van 14-16 maart 2010: 6^e PASTORAAL CONGRES

SCC-bulletin nr. 2, 25-9-2008

BISSCHOPPEN OVER SMALL CHRISTIAN COMMUNITIES

De bisschoppenconferentie heeft zich op 8 april 2008 zeer positief uitgesproken over *Small Christian Communities* (SCC). Dat gebeurde in hun Brief 'Kerk, Eucharistie en Priesterschap', (pag. 13). Ze schrijven: dat *Small Christian Communities* een waardevol instrument vormen in het kader van een verlevendiging van de parochiegemeenschappen.

De bisschoppen geven ook een duidelijke definitie: ' *Small Christian Communities* kunnen worden omschreven als: "kleine groepen (8-15 mensen) die op een of andere manier een binding hebben met de R.-K. Kerk en die regelmatig (eens per 1 à 2 weken of in blokken van bijeenkomsten) bij elkaar komen om te bidden en het geloof met elkaar te delen."'

Als argument noemen ze: 'Deze manieren van *faith-sharing* kunnen bij de onontkoombare schaalvergroting zorgen voor de eveneens vaak gewenste schaalverkleining en/of schaalverfijning.'

Uit: De bisschoppelijke Brief 'Kerk, Eucharistie en Priesterschap', een uitgave van de afdeling Pers & Communicatie van het Secretariaat RKK. Bestellen: Postbus 13049, 3507 LA Utrecht, e-mail: bestel@rkk.nl, tel.: 030 2326909. Prijs: 2 euro (exclusief verzendkosten)

CONTEXT

Deze positieve uitspraken in de bisschoppelijke brief staan in de context van de vitalisering van parochies. Daarover schrijven ze:

Vitalisering van parochies

Hoe belangrijk goede structuren ook mogen zijn, uiteindelijk staan zij ten dienste van het doorgeven van het evangelie, het vieren van de sacramenten, het verlenen van pastorale zorg en het uitvoeren van de diaconale opdracht. Vitalisering of revitalisering van parochies is de belangrijkste beleidslijn van ons als bisschoppen. We willen de totstandkoming of de continuering van krachtige parochies en/of parochieverbanden bevorderen. We zien hiertoe diverse mogelijkheden en instrumenten. De belangrijkste willen we in het kort de revue laten passeren.

- a) Allereerst zijn we dankbaar dat er in de huidige parochies vele toegewijde vrijwilligers zijn. Deze mannen en vrouwen, jongeren, volwassenen en senioren steken veel tijd en energie in de opbouw van parochies. Zoals bij de eerste generaties christenen zien we ook in onze tijd een hoge graad van betrokkenheid van veel gelovigen bij hun gemeenschap. Dat is verheugend.
- b) Voorts kunnen de verschillende nieuwe ‘kerkelijke bewegingen’ en manifestaties zoals de Katholieke Jongerendagen en de Wereldjongerendagen bijdragen aan de gewenste vitalisering van de parochies. Bepaalde groepen van jongeren en volwassenen zijn op zoek naar de zin van het leven en zijn ontvankelijk voor de boodschap van Jezus Christus en van de Kerk. Zij worden op hun geloofsweg niet gehinderd door een mogelijke ballast uit het verleden. Zij willen zich als christenen engageren voor kerkgemeenschap en samenleving.
- c) De zogenaamde *Small Christian Communities* die voor een deel gerelateerd zijn aan de nieuwe kerkelijke bewegingen vormen eveneens een waardevol instrument in het kader van een verlevendiging van de parochiegemeenschappen. *Small Christian Communities* kunnen worden omschreven als: “kleine groepen (8-15 mensen) die op een of andere manier een binding hebben met de R.-K. Kerk en die regelmatig (eens per 1 à 2 weken of in blokken van bijeenkomsten) bij elkaar komen om te bidden en het geloof met elkaar te delen.”* Deze manieren van *faith-sharing* kunnen bij de onontkoombare schaalvergroting zorgen voor de eveneens vaak gewenste schaalverkleining en/of schaalverfijning.
- d) Een heel belangrijk instrument bij de opbouw van krachtige parochies vormt de persoonlijke en gemeenschappelijke geloofsverdieping. Catechese, toerusting en verdieping van het gebedsleven doen christenen groeien als gelovigen. Het lijkt erop dat het taboe om over God te spreken en van je geloof te getuigen in onze samenleving de laatste jaren wordt doorbroken. Des te belangrijker zijn zelfbewuste en goed gevormde katholieken. Hier liggen ook vele uitdagingen en kansen voor oecumenische samenwerking.
- e) Er zouden er nog meer te noemen zijn, maar als laatste instrument ter vitalisering van parochies willen we hier de missionaire en diaconale dynamiek noemen. Bezinning dient immers gecombineerd te worden met dienstbaarheid, evangelisatie en diaconale actie. Er dient een vruchtbare onderlinge

wisselwerking te bestaan tussen de 'beweging naar binnen' en de 'beweging naar buiten'. Wij hopen dat we met de *Bisschoppelijke Brief over missie in de 21ste eeuw. Getuigen van de hoop die in ons leeft!*** de missionaire taak van parochies en gelovigen nieuwe impulsen kunnen geven.

* *Als een druppel in het water. Small Christian Communities en soortgelijke vormen van kerkelijke participatie in de R.-K. Kerk*, KASKI rapport nr. 540 (Nijmegen 2005), blz. 5. (Dit rapport is 0170 op www.stucom.nl)

** 0198 Op www.stucom.nl

Kees Slijkerman, 25-9-2008

SCC-bulletin nr. 1, 19 maart 2008

Onder 0225 op www.stucom.nl treft u een verslag van het pastoraal congres. Daarin staan belangrijke citaten uit de verschillende lezingen. De meeste lezingen staan integraal op www.stucom.nl/parochie.

Het pastoraal congres over small Christian communities, 2-4 maart 2008, heeft een stroom van informatie op gang gebracht tussen mensen die hierin geïnteresseerd zijn: congresdeelnemers en sprekers, mensen die een verslag hebben aangevraagd, mensen die reageren op publicaties en anderen.

Om de verzending van informatie over (*het opstarten en continueren van*) kleine christelijke gemeenschappen in parochieverband te stroomlijnen heb ik een verzendlijst aangelegd onder de titel 'Scs-bulletin'.

Dit bulletin zal alleen verschijnen als er iets te melden valt, bijvoorbeeld:

- over nieuwe werkmaterialen die beschikbaar komen (er zijn er een aantal in de maak),
- teksten van het congres die nu nog niet beschikbaar zijn (zoals de lezing van prof. Van Iersel) en
- nieuws over het volgende pastoraal congres. Door dit bulletin gaat het congres over small Christian communities als het ware digitaal verder.

Ieder die dit gratis bulletin wil ontvangen kan dat via kees@stucom.nl aanvragen.

Het staat u vrij deze informatie door te geven. Ook bijgaand verslag is vrij voor publicatie.

Kees Slijkerman

Redactie & administratie SCC-bulletin: www.stucom.nl/contact